

матриці виконується у наступний спосіб: якщо певний підрозділ приймає участь в реалізації процесу, то на перетині відповідного рядка і стовпця ставиться знак «плюс», якщо ні – то «мінус».

Після визначення основних підрозділів підприємства, що приймають участь в реалізації бізнес-процесів, необхідно сформувати певні організаційні одиниці, що відповідають за їх функціонування (етап 6). При цьому основою для формування організаційних одиниць є розділення бізнес-процесу на процеси формування послуг, процеси надання послуг та процеси надання додаткових послуг, оскільки система менеджменту бізнес-процесів передбачає виділення відповідних контурів управління визначеними групами процесів.

Етап 7 – Раціоналізація взаємозв'язків між організаційними одиницями (виконавцями), що беруть участь в реалізації бізнес-процесів

Етап 8 – Визначення основних функцій менеджменту, розрахунок чисельності керівників та призначення власників бізнес-процесів.

Таким чином, визначено процес удосконалення організаційної структури управління підприємством, що орієнтований на менеджмент бізнес-процесів.

Література:

1. Хаммер М., Чампи Д. Реинжиниринг корпорации: манифест революции в бизнесе. СПб.: Изд-во СПбГУП, 2000. 332 с.
2. Тельнов Ю. Ф. Реинжиниринг бизнес-процессов. Комплексная методология. М.: Финансы и статистика, 2004. 320 с.

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Напольських К.О.

*Науковий керівник: Кирчата І.М., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Сьогодні представники малого підприємництва є ключовими елементами економіки, які переважно й визначають рівень добробуту суспільства в цілому, а їх зростання має бути одним з пріоритетних напрямів державної політики в сфері економіки та соціального розвитку. Мале підприємництво відіграє важливу роль в формуванні регіональних та місцевих бюджетів, визначає темпи економічного зростання, структуру та якість валового національного продукту, підтримує конкуренцію в економіці та формує вагомий соціальний прошарок суспільства (табл. 1-3).

Необхідно відзначити, що малі підприємства демонструють нехарактерну для великого бізнесу гнучкість, краще пристосовуються до мінливих умов. Крім того представники малого підприємництва здатні працювати в нових секторах виробництва, що стрімко зростають та вирішувати складні соціальні проблеми.

Таблиця 1 – Частка суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання [1]

	Код за КВЕД–2010 / Code NACE. Rev.2	Роки / Years	Великі підприємства / Large enterprises		Середні підприємства / Medium enterprises		Малі підприємства / Small enterprises		З них мікропідприємства / Of them microenterprises	
			одиниць / units	у % до загального показника / in % to the total	одиниць / units	у % до загального показника / in % to the total	одиниць / units	у % до загального показника / in % to the total	одиниць / units	у % до загального показника / in % to the total
Усього		2010	586	0,2	20983	5,5	357241	94,3	300445	79,3
		2014	497	0,1	15906	4,7	324598	95,2	278922	81,8
		2015	423	0,1	15203	4,4	327814	95,5	284241	82,8
		2016	383	0,1	14832	4,9	291154	95,0	247695	80,8
		2017	399	0,1	14937	4,4	322920	95,5	278102	82,2
		2018	446	0,1	16057	4,5	339374	95,4	292772	82,3
		2019	518	0,1	17751	4,7	362328	95,2	313380	82,3

Таблиця 2 – Частка кількості зайнятих працівників у суб'єктах господарювання за їх розмірами у загальній кількості зайнятих працівників у суб'єктах господарювання [1]

	Код за КВЕД–2010 / Code NACE. Rev.2	Роки / Years	Кількість зайнятих працівників у суб'єктах господарювання – усього, тис. осіб / Number of persons employed of entities – total, thsd. persons	Частка кількості зайнятих працівників у суб'єктах господарювання за їх розмірами у загальній кількості зайнятих працівників у суб'єктах господарювання, у % / Share number of persons employed of entities by their size in the total number of persons employed of entities, in %			
				суб'єкти великого підприємництва / large entrepreneurship entities	суб'єкти середнього підприємництва / medium entrepreneurship entities	суб'єкти малого підприємництва / small entrepreneurship entities	з них суб'єкти мікропідприємництва / of which micro-entrepreneurship entities
Усього		2010	10772,7	22,3	31,7	46,0	32,9
		2014	8796,7	21,8	31,4	46,8	33,8
		2015	8180,0	20,9	32,2	46,9	35,2
		2016	8108,3	19,6	32,7	47,7	34,7
		2017	8141,0	19,2	32,2	48,6	35,3
		2018	8532,5	18,5	32,6	48,9	35,5
		2019	9017,8	17,8	34,3	47,9	35,1

Таблиця 3 – Частка обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання у загальному обсязі реалізованої продукції, у % [1]

	Код за КВЕД–2010 / Code NACE. Rev.2	Роки / Years	Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання – усього, млн.грн / Turnover of entities – total, mln.UAH	Частка обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання за їх розмірами у загальному обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання, у % / Share turnover of entities by their size in the total turnover of entities, in %			
				суб'єкти великого підприємництва / large entrepreneurship entities	суб'єкти середнього підприємництва / medium entrepreneurship entities	суб'єкти малого підприємництва / small entrepreneurship entities	з них суб'єкти мікропідприємництва / of which micro-entrepreneurship entities
Усього		2010	3596646,4	39,0	39,3	21,7	10,3
		2014	4459702,2	39,1	38,9	22,0	10,9
		2015	5556540,4	37,0	39,3	23,7	12,0
		2016	6726739,8	35,6	39,9	24,5	12,1
		2017	8312271,9	35,2	39,9	24,9	12,7
		2018	9966804,5	35,3	39,7	25,0	13,0
		2019	10524112,8	34,5	39,9	25,6	13,6

Саме малі підприємства найбільш мобільно та ефективно реагують на зміни, оскільки їм притаманні такі характеристики: висока організаційно–функціональна гнучкість, високий рівень конкуренції, спрощена організаційна

структура, а також можливість поєднання в одній особі багатофункціонального працівника. Проте в силу своєї специфіки мале підприємництво характеризується низькою конкурентостійкістю, а тому потребують сприяння з боку держави задля забезпечення внутрішньої стабільності та саморозвитку. До основних проблем малого підприємництва й наразі відносяться проблеми розвитку та підтримки останнього: нерозвиненість інфраструктури підтримки малого підприємництва, організаційні проблеми взаємодії малого бізнесу з державними структурами, адміністративні бар'єри на шляху розвитку малого підприємництва, недосконалість фінансово-кредитної системи підтримки малого підприємництва. Сьогодні найбільш актуальним державним завданням є створення ефективного механізму підтримки та стимулювання розвитку малого підприємництва в Україні, в якому фінансова підтримка – це лише одна із складових, причому не найбільш пріоритетна. А це, в свою чергу, зумовлює необхідність формування відповідної нової методології, яка повинна враховувати, що на відміну від розвинутих країн, основна роль національних малих підприємств не соціальна, а інноваційна. Тобто, малі підприємства, які створюються, повинні сьогодні орієнтуватись на забезпечення трансформування новацій (новинок) в інновації, на комерціалізацію науково-технічних розробок [2].

Література:

1. Статистичний збірник «Діяльність суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва», 2019. URL: [2020/12/2_State_Statistics_Service_of_Ukraine_Activity_of_entitis_2019.pdf](#)
2. Медведєва О. М. Особливості малих інноваційних підприємств в аспекті управління проектами та концепції корпоративної соціальної відповідальності. *Управління проектами та розвиток виробництва*: зб. наук. пр. Луганськ: вид-во СНУ ім. В.Даля. 2009. № 3 (31). С. 120–130. URL: <http://www.pmdp.org.ua/images/Journal/31/09momksv.pdf>

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛADOVA РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Напольських К.О.

*Науковий керівник: Кирчата І.М., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Сталий розвиток і довгострокова конкурентна стійкість соціально відповідальних підприємств забезпечується якістю управління, обізнаністю вищого керівництва і прийняттям управлінських рішень на основі принципів соціальної відповідальності і імплементації цих технологій у стратегічний розвиток. Активна реалізація перспективних соціальних проектів, проведення ефективних соціальних заходів забезпечують розбудову держави, сприяють добробуту і підвищенню якості життя населення України [1].